

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: АНДРАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми. Освіта впродовж життя набуває ключового значення у ХХІ ст., долаючи економічні, соціальні та інформаційні виклики, які постають перед нею у сучасному світі. Навчання є основним видом діяльності людини, а переосмислення цільових функцій освіти як системи, перегляд стратегічних напрямів її розвитку дасть змогу вийти освіті впродовж життя на кардинально новий рівень, забезпечуючи кожній особистості гармонійний розвиток із урахуванням усвідомлення потреби у набутті нових знань, умінь і навичок.

Актуальність питань, пов'язаних із специфікою професійної діяльності педагогічного персоналу у закладах вищої педагогічної освіти, не викликає сумнівів. Не менш актуальними є питання професійного розвитку викладача як фахівця-професіонала, розвитку його професійно-педагогічної культури тощо. У цьому контексті особливо важливого значення набуває його здатність навчатися впродовж життя.

Мета статті полягає у здійсненні аналізу окремих аспектів професійної діяльності викладача закладу вищої педагогічної освіти у контексті андрагогічного підходу.

Педагогіка дорослих (андрагогіка) «зумовлена лінією розвитку людини» поряд з іншими педагогічними субдисциплінами. Андрагогіка – це теорія навчання і виховання молоді, яка дозріває, доростає, а також різних категорій дорослих людей. За визначенням відомого вченого – андрагога Люцьяна Туроса, це наука про «навчання, самонавчання, виховання, самовиховання дорослих, яка свої теоретичні узагальнення і

нормативні положення будує на двох джерелах знання: на доробку гуманістичних і соціальних наук, а також на власних дослідженнях дорослих в освітніх ситуаціях» [3].

Як зазначає Т. Сорочан [4, с. 4-5], на професійну діяльність андрагогів впливає низка чинників: посилення культуротворчої функції освіти (освіта стає самоцінністю і суттєво впливає на формування ціннісних орієнтацій особистості, громадянина, суспільства в цілому); зміна світогляду людини через спрямованість на тривалі інновації; зміна педагогічного мислення, яке має досягнути цінність особистості в контексті загальнолюдських і культурних цінностей; врахування особливостей навчання дорослих; збільшення затребуваності активних методів навчання (тренінги, кейс-технології, дискусії, ділові ігри, майстер-класи); створення варіативної системи роботи з педагогами, яка б давала їм можливість обирати зміст і форми професійного розвитку; необхідність науково-методичного супроводу унікального досвіду кожного педагога та педагогічних систем.

Викладач має бути обізнаним на виховній майстерності, що актуалізує потребу готувати педагога, здатного забезпечити різнобічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства, розвиток її розумових, фізичних, естетичних та інших здібностей, виховання високих моральних якостей, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого та культурного потенціалу українського народу. Така діяльність має спрямовуватися на прищеплення студентам поваги до загальнолюдських цінностей, Української держави, її символіки, національних і світових культурних традицій, терпимості і поваги до думки інших, глибокого розуміння особистої відповідальності за долю України [1, с. 10].

Вважаємо за доцільне зазначити, що викладач закладу вищої педагогічної освіти є андрагогом, адже він навчає дорослих учнів. Його професійну діяльність доцільно розглядати у контексті термінів і понять,

введених відомим вченим І. Зязюном («філософія освіти», «філософія виховання», «педагогічна майстерність», «педагогіка добра», «краса педагогічної дії», «професійно-педагогічна якість» тощо). Так, професійно-педагогічна якість базується на особливій особистісній установці людинотворення як змістово-смісловому началі професійної діяльності. Ця установка в поєднанні з вільним володінням певною предметною сферою уможлиблює повноцінну навчально-виховну взаємодію. Нарешті, це володіння специфічними технологіями, що дозволяють продуктивно здійснювати виховання, учіння, а також інші види педагогічної діяльності, одержуючи стійкі позитивні результати [2, с. 1].

Грані соціальних виявів професійно-педагогічної якості зазвичай описуються за допомогою понять і терміносполук, серед яких – «кваліфікація», «компетентність», «педагогічна майстерність», «педагогічна техніка», «педагогічна культура», «компетенція», «педагогічна творчість». Кваліфікація і компетентність – своєрідні соціально-трудова характеристика, які задають межі й рівень функціональних дій у професії. Кваліфікація формально зумовлюється типом одержаної освіти та документами, що дають право на роботу зі спеціальності, а компетентність можна схарактеризувати як здатність вирішувати професійні задачі певного визначеного класу, що вимагає наявності реальних знань, умінь, навиків, досвіду. Компетентність виявляється у практиці професійної діяльності як системна характеристика і має чітко визначену структуру [2, с. 1].

На нашу думку, в умовах реформування педагогічної освіти важливого значення набувають удосконалення особистісних і професійних якостей викладачів, розвиток усвідомленої мотивації педагогічного персоналу до самовдосконалення, самоосвіти, підвищення рівня професійної компетентності тощо, а також розвиток професійно-педагогічної культури як якості особистості педагога-професіонала закладу вищої педагогічної освіти з

- Література.** 1. *Дубасенюк О. А.* Цільові орієнтири технології формування основ виховної майстерності майбутніх педагогів // Нові технології навчання: Збірник наукових праць./ Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України; Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Вінниця-Київ, 2014. – С. 20 – 25. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/16780/1/1.2.pdf>.
2. *Зязюн І. А.* Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. С. 1. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/12081306.pdf>.
3. *Осипенко С. М.* Андрагогіка – педагогічна галузь та її роль в процесі гуманізації суспільства. Режим доступу: http://dpldnr.at.ua/publ/andragogika_pedagogichna_galuz_ta_jiji_rol_v_procesi_gumanizaciji_suspilstva/1-1-0-3.
4. *Сорочан Т.* Професійна діяльність андрагогів: сучасний погляд Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – №4. – С.27 – 32. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/77240803.pdf>

УДК 37.014.53

Огієнко О.

м. Київ, Україна

РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ: ДОСВІД РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси, що відбуваються у сучасному світі, стають каталізатором трансформації систем вищої освіти у країнах Європи, США і Канади, зумовлюючи інтеграцію та гармонізацію національних освітніх систем. Водночас існують й внутрішні чинники - особливості історичного та економічного розвитку, національні традиції тощо. Тому реформування національних систем вищої освіти повинне